

Пастка

Анатолій Дімаров

У найдальшому кінці городу, під тином, що виходив на вузьку безлюдну вуличку, любив я сидіти в гарячі літні дні. Тут росла висока кукурудза й золотоголові соняшники, стелилося по землі широколисте гарбузиння, а під самісіньким тином свіжо зеленів високою травою вузьенький моріжок.

Тут завжди було таємниче і тихо, і почував я себе так, як почував би, мабуть, уславлений мандрівник, забравшись у невідому країну. Наслухавшись матусиних розповідей про південні країни, я полював тут на тигрів та левів, крокодилів і носорогів,— і моя бузинова пукавка завдавала жахливих спустошень тропічній звіроті.

Можна було й просто сидіти, спостерігаючи, як снують невтомні пауки свої мережки, як осипається золотистий пилок з обважнілих соняшників, як яскраво спалахують, вилітаючи з тіні на сонце, великі золотисто-зелені мухи — наче коштовні камінці, запущені з рогатки. Над головою ж, пролітаючи на медозбір, діловито і стримано гули бджоли — і від того ще відчутнішою ставала умиротворена тиша.

Не менш цікаво було і виглядати з-за тину, спостерігаючи за лінивим життям вулички, порослої посірілим від спеки споришем. Була лише одна незручність: зависокий тин, і мені доводилося весь час спинатися навшпиньки, а це не давало довго дивитись.

Одного разу я вирішив удосконалити свій спостережний пункт, проламавши в тину щілину. Довго морочився біля огорожі, висмикуючи пересохлі лозини, що ламалися з легеньким димком. Та коли була готова дірка, достатня для очей, я, як і кожен смертний, захотів більшого — просунути туди й голову.

То була нелегка справа — зробити Дірку для голови. Але наполегливість взяла своє, і я, насилу просунувши голову в дірку, виставив її прямо під літнє гаряче сонце. Збоку, мабуть, голова моя була схожа на невеликий гарбуз, що ріс прямо з тину, та мені мало діла до того, яким я здавався збоку. Вертячи головою, переможним поглядом оглядав я вулицю. Скоро заболіли коліна, і я вирішив трохи перепочити.

Та дзуськи! Не знаю, як це сталося, тільки витягти назад голову я вже не міг. Проклятий тин вчепився у мене, як у грішну душу, і хоч як я кречав та сопів, хоч як вертів головою і смикав лозини руками, вирватись було годі.

Зрозумівши, яка мене спіткала халепа, я заревів з переляку та відчаю, запацав ногами по м'якій ріллі.

Так, здавалося, минула вічність. Сонце пекло немилосердно, і в мене вже була не голова на плечах, а чавун, розігрітий на вогнищі. А тут іще й муха. Велика, зелена, нахабна, вона прив'язла до мене, мов каторжна, і впивалася то в опухлий від плачу ніс, то в щоки, то в губи, кусала й лоскотала нестерпно. Скосивши на неї люті очі, я пирхав, дув, мотав головою, та вона сиділа, як приклеєна, наче знала, що я не можу дістати її руками.

Та врешті доля змилосердилась над моєю бідю: на вулиці появився дід. Босоногий, у полотняних штанях з довгою матнею і в такій же сорочці, з сивою бородою й вусами, пожовклими від тютюнового диму, він спокійно дибав вулицею, постукуючи товстою палицею по землі, наче пробував, чи вона під ним не завалиться.

Затамувавши подих, дивився я на діда. Я страх боявся, що він зверне у якийсь двір і не підійде до мене.

Коли ж він наблизився впритул, так і не помітивши мене, я набрав якнайбільше повітря і щосили ревонув:

— Ді-і-ду! Діду-у!

Гух!

Дід стрибонув так, наче наступив на розпечену залізяку. Потім довго стояв, витріщивши на мене очі та хапаючись рукою за серце.

— Ді-іду, допоможі-іть! — заголосив я.

— І гемонське дитинище! — отямився нарешті дід.— І сатана ж тебе впер сюди!

Він довго кректав, розсуваючи вузлуватими руками лозини, а я терпляче нюхав пропахлу табачищем та пилом матню.

Врешті дід пропхнув мою голову, потім схопив палицю і, перегнувшись через тин, уперіщив мене по спині.

Біг я додому так, наче за мною гналась вся ота тропічна нечисть, що про неї розповідала мама.